

Незадекларована праця не захищає від штрафу

Досягнення повної і продуктивної зайнятості неможливо без викоренення таких явищ як неформальна економіка та незадекларована праця. Ці явища не тільки обмежують можливості держави проводити сучасну соціальну політику у сферах освіти, охорони здоров'я, розвитку професійних навичок, зайнятості, соціального захисту та пенсійного забезпечення, вони сприяють створенню і існуванню недобросовісної конкуренції щодо тих суб'єктів господарювання, які у повному обсязі забезпечують виконання зобов'язань щодо сплати податків, охорони праці і соціального забезпечення працівників. Проблеми неформальної економіки і незадекларованої праці є однією із потужніших перешкод для України у забезпеченні гідної праці і високих темпів зростання.

За останніми оприлюдненими даними на офіційному сайті Держстату (1 квартал 2020 року) 3404,1 тис. осіб в Україні були зайняті неформально, в тому числі у сільському господарстві – 1433,1 тис. осіб, у промисловості – 207,7 тис. осіб, у будівництві – 578,7 тис. осіб, у торгівлі – 578,7 тис. осіб, у транспортній сфері – 129,4 тис. осіб, у тимчасовому розмішуванні та організації харчування – 85,1 тис. осіб.

Криза COVID-19 вкотре оголила вразливість мільйонів, які заробляють засоби для існування неформально або у неформальній економіці, і служить нагадуванням про вирішальну необхідність зробити перехід від неформальної до формальної зайнятості пріоритетним напрямком національної політики.

Упродовж 2020 року до травня включно спостерігалась тенденція до зменшення кількості застрахованих осіб.

При цьому, чисельність найманих працівників у травні 2020 складала 9 833,8 тис. осіб, що на 511,4 тис. осіб менше ніж у травні 2019 року (95,1%), на 429,4 тис. осіб (95,8%) ніж у грудні 2019 року, а також на 39,8 тис. осіб (99,6 %) ніж у квітні 2020 року.

З червня 2020 року після пом'якшення карантинних заходів інспекторами праці за активної участі представників Державної податкової служби, Пенсійного фонду України, центрів зайнятості, органів місцевого самоврядування розпочата інформаційна кампанія з питань недопущення використання незадекларованої праці.

В рамках інформаційної кампанії безпосередніми візитами охоплено майже 155 тис. роботодавців. Розбіжність між фактичною чисельністю працівників і кількістю оформлених трудових договорів становить майже 100 тис. осіб.

За результатами проведеної інформаційної роботи кількість застрахованих осіб у червні зросла на 59 тис. осіб.

З 01.09.2020 заплановано проведення інспекційних заходів у роботодавців, які мають найвищий ризик застосування незадекларованої праці. Це суб'єкти, у яких обсяг наданих послуг (виконаних робіт) не відповідає фактичній

чисельності найманих працівників, у яких відбулося зменшення кількості найманих працівників під час карантину та відсутня позитивна динаміка працевлаштування після пом'якшення карантинних заходів, а також ті, які приховують трудові відносини, підміняючи їх іншими видами цивільних або господарських відносин.

До 1 вересня 2020 року за участі представників Державної податкової служби, Пенсійного фонду, центрів зайнятості, органів місцевої влади та місцевого самоврядування, Національної поліції триває роз'яснювальна робота про заплановані інспекційні заходи.

Варто наголосити, що чинне законодавство передбачає кримінальну, адміністративну та фінансову відповідальність за порушення законодавства про працю в частині оформлення трудових відносин із найманими працівниками:

Кримінальна відповідальність: штраф від 34 до 85 тис. грн, позбавлення права займати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до п'яти років, виправні роботи на строк до двох років, арешт до 6 місяців.

Адміністративна відповідальність: штраф від 8,5 до 34 тис. грн.

Фінансова відповідальність: штраф від 47230 грн. до 141690 грн.

**Харківський приміський відділ обслуговування
громадян (сервісний центр)**